

Dr. Hermann Scheer, MP i President de EUROSOLAR
Discurs pronunciat amb ocasió de la Conferència Mundial per una
Energia Neta.
Novembre, 4-7, 1991 a Geneve

A l'última dècada nombroses conferències internacionals i informes s'han encarat al risc que afronta la humanitat, el risc d'ecocidi. Però ni a nivell internacional ni nacional ningú no ha fet res per aportar les necessàries iniciatives polítiques que hauran d'acompanyar aquest canvi. Contrastant amb la velocitat accelerada amb que s'està maltractant el medi ambient, les institucions polítiques semblen incapaces de fer res. El nombre de conferències internacionals continua creixent però les decisions concretes que resulten d'aquestes conferències, fins ara, només són el punt de contacte per a posteriors conferències.

El meu temor és que passi el mateix a la Conferència de les Nacions Unides sobre Medi Ambient i Desenvolupament del 1992.

Però si el coneixement real dels problemes no comporta l'adequada presa de decisions polítiques, la ja existent desmoralització de la societat continuarà estenent-se. Continuar el fracàs amb noves paraules i nous actes és una grollera irresponsabilitat. El resultat serà el creixement del fatalisme i més mentalitats cíniques del tipus "no hi ha futur".

Per això mateix, la conferència del 92 és un esforç ambigu. Es bo que aquesta conferència tingui lloc. Contribueix a una nova conscienciació mundial pel nostre entorn i estimula noves idees. Però és una mala cosa que per més de dos anys aquesta conferència hagi estat una coartada per molts governs que han enrederit decisions necessàries tot esperant els resultats de la mateixa; resultats que mai resultaran d'una conferència internacional que no té competències executives. Pot ser perquè s'està esperant pel 92, la cimera de la Terra causarà més mal que bé, i és una qüestió pendent si hi haurà un progrés real després de la conferència.

Els anys 80 van ser una dècada de conferències. Els 90 hauran de ser una dècada per una acció nova i fonamental. Altrament serà una altra dècada perduda amb la qual cosa la contradicció entre coneixement i realitat, opcions i respostes esdevindrà més i més llarga.

Per tal de superar aquesta contradicció ens hem de preguntar el perquè de la manca d'una acció adequada.

1. Hi ha centenars de propostes sobre la qüestió: què s'hauria d'haver fet. Penso que és la

manca de concepcions estratègiques la que busca la clau dels problemes del medi ambient. D'aquesta manera estem mancats del focus principal d'acció.

No hi cap més dubte que les principals raons són les nostres demandes d'energies convencionals. Cremar combustibles fòssils ha sobrecarregat el medi ambient. A més a més dels perills d'accidents nuclears, la proliferació d'armes nuclears i el problema dels residus nuclears deixats a les generacions futures i als sistemes polítics, l'ús d'energia nuclear exigeix massa esforços a la capacitat humana. I cal esperar el mateix de l'energia de fusió.

Millorar l'eficiència i crear estructures d'estalvi d'energia és necessari, però no suficient. Si tenim èxit estalviant el 50 % als països industrialitzats cap a l'any 2020, la humanitat consumirà la mateixa quantitat d'energia que ara. Les raons per això són l'increment de la població i el creixement inevitable en el consum d'energia als països en vies de desenvolupament per a satisfer les seves necessitats d'energia.

L'única resposta per alliberar la humanitat d'aquest carrer sense sortida és la substitució de les energies convencionals per energies renovables. Arribar a aquesta meta a llarg termini requereix accions a curt termini. El programa d'acció és organitzar una revolució industrial, la revolució solar. L'Associació Europea per l'Energia Solar EUROSOLAR va ser fundada perquè l'energia solar és la solució principal i no solament una entre d'altres. No hi poden haver noves estratègies sense un llenguatge clar. No entenc perquè la comissió que ha fet el text sobre la Carta Global de l'Energia d'aquesta Conferència es refereix sempre a les anomenades "eco-energies". Jo no conec altres energies ecològiques que les renovables. Dic això amb claredat.

2. D'altra banda, nosaltres estem enfrontats amb el canvi polític més gran mai succeït a la història de la humanitat. I al mateix temps, les decisions polítiques i econòmiques continuen com si res no hagués passat, amb polítiques ben confuses.

En política internacional és costum aconseguir el principi de consens, de forma que els més lents són els que imposen el camí. Si això continua així durant molt més temps, no tindrem un govern efectiu al món i nosaltres no podem esperar fins l'establiment d'aquest tipus d'institució.

Com que ens trobem en una carrera contra rellotge necessitem noves estratègies que obrin camins. Inclòs les possibilitats presentades per les convencions i cartes internacionals no poden donar resultats suficients. On no hi ha autoritat política, no hi ha forma d'obligar al govern a controlar el compliment de la llei. Aquesta és l'experiència de varies convencions que quan decidiren que els països industrialitzats haurien de gastar el 0'7 % del PNB en ajudar al desenvolupament s'han trobat amb que només Suècia ho ha complert.

Nous canvis polítics necessiten noves institucions amb funcions clares. Al camp internacional el resultat més progressista de la Conferència de Rio podria ser donar llum verda per l'establiment d'una Agència Internacional per les Energies Renovables. S'ha

d'organitzar la transferència comercial de tecnologies d'energies renovables per crear una decidida necessitat global de coneixement i estructures de producció autònomes.

Es impossible que els països en desenvolupament puguin importar tota la tecnologia que necessiten per aconseguir una estratègia solar. Aquests països no poden ser mirats simplement en termes de mercat. Han de ser vistos com subjectes en compartir la salvació de l'atmosfera terrestre. Una potent Agència Internacional per les Energies Renovables és el vehicle per aquesta nova estratègia.

Per tant parlem contra propostes que intenten implementar el canvi cap a l'energia solar només per via de les institucions existents. Si estem d'acord en que la introducció de l'energia solar és el principal motiu d'una Iniciativa Internacional pel Medi Ambient, llavors estarem també d'acord en que això s'haurà de fer a través d'una institució internacional especialitzada.

Per moltes raons semblants, tinc els meus dubtes sobre el sentit d'una Oficina de l'Energia de les Nacions Unides, com es va proposar al projecte d'aquesta conferència. L'energia nuclear ja té una agència pròpia. Els truits del petroli no necessiten d'una agència institucional a les Nacions Unides per defensar els seus interessos. I per què hauríem d'establir una Agència Internacional o una Oficina pels Combustibles Fòssils si la nostra meta és reduir i substituir aquestes energies?. Aquesta conferència no hauria de posar en perill la meta d'una Agència Internacional per les Energies Renovables. La meta ha estat adoptada per la UNSEGED i per alguns governs com Àustria. Seria una bona ajuda si aquesta conferència ho recolzés sense entrebancs. La valentia ha d'acompanyar fites enèrgiques.

Degut a que al camp internacional no és possible establir estratègies que obrin camins, necessitem gent amb ales que no esperin als altres per actuar. Qualsevol govern ho hauria de promoure. Lideratge al nostre temps significa iniciar un programa per una ecològica IDS -Iniciativa de Desenvolupament Solar-, enlloc de nous programes d'armes i caríssims programes espaials. L'amenaça principal avui en dia és la contínua guerra contra el nostre entorn. Els problemes de la humanitat són a la terra, no a l'espai.

Les iniciatives pel desenvolupament de l'energia solar requereixen un canvi radical en els prioritats polítiques. Siguem concrets i comparem les paraules amb la realitat a tot arreu.

En general:

Si és possible gastar 20 mil milions de dòlars pel programa espai europeu en 10 anys, aleshores hauria de ser possible gastar la mateixa quantitat de diners pel Programa Europeu per l'Energia Termo-solar i l'Energia Elèctrica Fotovoltaica.

Si és possible gastar 50 mil milions de dòlars en un nou avió de guerra europeu (entre Itàlia, Gran Bretanya, Espanya i Alemanya), aleshores hauria de ser possible convertir aquest dispendi en el desenvolupament i introducció d'avions civils amb hidrogen.

Si és possible pels governs francès i britànic gastar més de 100 mil milions de dòlars per nous míssils nuclears, també hauria de ser possible gastar la mateixa quantitat en un programa d'urgència solar.

Si és possible gastar els 90 bilions de dòlars anuals en despeses militars, aleshores hauria de ser possible gastar 500 mil milions anuals en defensa del medi ambient.

Penso que cada país té els seus propis exemples d'inadequades prioritats en política i economia. Només si els grups polítics dominants redrecen les seves prioritats estaran actuant de forma apropiada. Els governs no haurien d'esperar als altres per actuar al camp internacional de la lentitud. La nova competició és posar nous exemples per guanyar el futur.

Al canvi de prioritats hi pertanyen també les lleis, impostos i despeses que es refereixen a la introducció de l'energia solar, tarifes favorables i mecanismes de finançament adequats a les característiques específiques de les tecnologies solars.

No podem permetre que el destí de la terra depengui del criteri de només un sector de l'economia -el de l'energia-. El criteri d'aquest grup és massa unilateral i petit per ser bo. La introducció de les fonts d'energia renovables requereix una nova política de recerca; ajuda al desenvolupament; agrària; d'educació; de circulació vial; industrial; de construcció. Això s'ha de fer des de l'àmbit local fins a l'internacional. Mentre la política de medi ambient sigui vista només de forma parcial i no íntegrament, els polítics fallaran.

Un graó important per superar la lentitud actual és donar un cop d'ull a les possibilitats d'un ampli mercat públic que assumeixi garanties per les tecnologies solars. L'Estat és el major consumidor d'energia i té incomptables instal·lacions i edificis que es poden equipar amb tècniques solars. Això seria un exemple per a tota la societat i estimularia la producció en massa i en conseqüència baixarien els preus. Els governs haurien de fer-ho.

Un altre exemple és l'establiment d'una inversió específica en energia solar dintre del sistema bancari. Aquest hauria de connectar les consultes i inversions en sistemes solars i introduir sistemes d'amortització específics. Els estalvis en els costos operacionals del petroli, gas o carbó han de fluir cap a l'amortització. Així, hi pot haver majors costos en

inversió sense repercutir en una elevació dels costos d'amortització.

Un altre pas important és garantir un preu pels autoproductors elèctrics a partir d'energia solar i demés renovables, tot i fent servir la xarxa elèctrica. A Alemanya es garanteixen 10 centaus de dòlar per kWh, Itàlia 13. I algunes empreses elèctriques paguen 15 centaus i més.

No hi ha dubte que la natura ens proveeix d'un potencial d'energies renovables que supera de lluny les necessitats de la creixent població mundial. I no hi ha dubte de la varietat de tecnologies per emprar les fonts d'energia renovable -encara que aquestes possibilitats hagin estat menyspreades o desestimades. No té sentit preguntar quin govern ha fet més i quin ha fet menys, doncs els governs que han fet més són, malauradament, pocs. La fita de l'energia solar no té prioritat enlloc.

Els obstacles reals són al nostre cap i no pas a les possibilitats. El tema clau del nostre temps és iniciar una ofensiva civil per deturar la guerra contra l'entorn i obrir la porta a l'era solar. En comptes de continuar la nostra "economia de mort" ens hem de dirigir cap una economia de supervivència. D'ací a trenta anys els nostres fills preguntaran si nosaltres vàrem fer el que podíem. Només si fem això avui, serem capaços de mirar als ulls dels nostres fills i dir "sí, ho vàrem fer". Espero que aquesta Conferència serà un incentiu per començar l'Era Solar ara mateix.